T.C.
D A N I Ş T A Y
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No: 2026/835
Karar No: 2026/1274

İSTEMİN KONUSU:

... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... gün ve E:..., K:... sayılı kararının, temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem:

2023/TUS 1. dönem yerleştirme sonucuna göre Sağlık Bakanlığı Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Dalında uzmanlık eğitimi yapmak üzere atanan davacı tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde belirtilen şartları haiz olmadığından bahisle atamasının uygun görülmemesine ilişkin Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün..... tarih ve ... sayılı işleminin iptali ile işlem nedeniyle yoksun kalınan mali ve sosyal haklarının iadesi istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti:

... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; davacının, 657 sayılı Kanun'un devlet memuru olmanın genel şartlarının belirlendiği 48. maddesinde yer alan ''kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olmamak.'' şartını taşımadığı, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile hakkında hırsızlık suçundan neticeten 1 yıl 4 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, bu haliyle davacının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde belirtilen şartları haiz olmadığından bahisle atamasının uygun görülmemesine ilişkin Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün ... tarih ve ... sayılı işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti:

Dava konusu olayda; davacı hakkında bina dahilinde muhafaza altına alınan eşya hakkında hırsızlık suçunu işlediğinden bahisle yapılan yargılamada, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) karar verildiği mahkumiyetine hükmedilmediği, dolayısıyla işbu kararın verildiği tarih itibariyle davacının gerek 657 sayılı Kanun'un 48-A-5 maddesi, gerekse 1219 sayılı Kanun'un 28. maddesinde aranan şartları sağladığı hususunda hiçbir tereddüt bulunmadığı, 7315 sayılı Kanun hükümleri yönünden davacının durumu değerlendirildiğinde ise, Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Yönetmeliği hükümleri incelendiğinde, tıpta uzmanlık eğitiminin, belirli bir tıp bilimi alanında uzmanlaşmak için alınan ve eğitim-öğretim hizmeti özelliği daha ağır basan bir niteliği haiz olduğu dikkate alındığında kamu görevlisi olarak atanabilmek için gerekli olan şartlar kapsamında 7315 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılan arşiv araştırmasında elde edilen somut olguların (HAGB kararının içeriği) hekimlik mesleğinde uzmanlaşma eğitimine alınacak kişilerin belirlenmesi noktasında dikkate alınmasının Anayasanın 42. maddesi ile 27. maddesi hükmünde belirtilen temel normlara aykırı sonuçlar doğuracağı, 3319 sayılı Kanun'un Ek 3. maddesi gereğince, yurt içinde veya yurt dışında öğrenimlerini tamamlayarak tabip, uzman tabip ve yan dal uzmanlık eğitimini tamamlayarak uzman tabip unvanını kazananların, her eğitimleri için ayrı ayrı olmak kaydı ile gelişmişlik sıralamasına göre bulundukları mahalde 300 ila 600 gün arasında devlet hizmet yükümlülüğüne tabi kılınmaları ve söz konusu yükümlülüğü yerine

getirmemeleri halinde ise aynı Kanun'un ek 4. maddesi uyarınca hekimlik mesleğini icra edemeyecek olmaları karşısında tıp eğitimini tamamlayarak hekim unvanını kazanmış bir birey olan davacının aynı zamanda devlet hizmet yükümlülüğüne tabi bir hekim olması sebebiyle işbu dava konusu işleme sebep oluşturan hususun davacının kamu görevlisi olarak atanmasına engel oluşturacağı, dolayısıyla devlet hizmet yükümlülüğünü yerine getirememesine ve bu suretle de mezuniyetine esas görevi yapamamasına sebebiyet vereceği, bu durumun da Anayasamızla güvence altına alınan "çalışma hakkı ve ödevi" temel normuna aykırı bir durum oluşturacağı, hakkında yürütülen kovuşturma sonucunda HAGB kararı verilen davacının, 657 sayılı Kanun'un 48/A-5 maddesi ile hekimlik mesleğine giriş için özel düzenlemeler içeren 1219 sayılı Kanun'un 28. maddesinde belirtilen suçlardan dolayı herhangi bir mahkumiyet kararı bulunmadığı da dikkate alındığında, 7315 sayılı Kanun kapsamında kamu görevliliğine ilk giriş için olumlu olması şartı aranan arşiv araştırması neticesinde ceza mahkemesi kararında tespit edilen somut olguların davacının atanmasında esas alınması halinde uzmanlık eğitiminin niteliği de gözetildiğinde Anayasamızın 42. maddesi (eğitim hakkı) ile 27. maddesi (bilim ve sanat hürriyeti) ve 49. maddesi hükmünde (Çalışma hakkı ve ödevi) belirtilen temel normlara ve ölçülülük ilkesine aykırı sonuçlar doğuracağı, 657 sayılı Kanun'un 48. maddesinde belirtilen şartları taşımadığından bahisle davacının atanmaması yönünde tesis edilen işlemde hukuka uygunluk, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında da hukuki isabet görülmediği, davacının işlem nedeniyle yoksun kaldığı mali ve sosyal haklarının iadesine karar verilmesi istemi yönünden ise; dava konusu işlemin, davacının tıpta uzmanlık öğrenciliğine atanmamasına ilişkin kısmı iptal edilmiş ise de, söz konusu atama işlemiyle davacının hem öğrencilik, hem de kamu görevliliği statüsüne girmek suretiyle belirli bir süre sonunda öğrencilik ve kamu görevliliğinin sona erecek olması ve söz konusu süre boyunca parasal haklarını alacak olması karşısında işbu iptal kararı üzerine görevine geç başlaması nedeniyle kendisine parasal hak ödemesi yapılmasının öğrenci olunmayan bir döneme dair parasal hak verilmesi suretiyle mükerrer ödemeye sebebiyet vereceği, dolayısıyla davacının öğrencilik hayatına başlaması üzerine parasal hak ödemesi yapılması mümkün olduğundan bu aşamada davacının ilgili statüye geçirilmemesi üzerine yoksun kaldığı bir parasal/sosyal haktan söz edilmesinin mümkün olmaması karşısında, davacının parasal/sosyal hak talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, başvuruya konu mahkeme kararının kaldırılmasına; dava konusu işlemin iptaline, davanın, davacının bu işlem nedeniyle yoksun kaldığı mali ve sosyal haklarının iadesine karar verilmesi istemine ilişkin kısmı hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI:

Davalı idare tarafından, yürürlükteki mevzuat hükmüne uygun olarak tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığından kararın bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI:

Davacı tarafından, hakkında yapılan yargılamada hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği, kararın hukuki niteliği gereğince hiç suç işlememiş olarak kabul edilmesi gerektiği, iptali istenilen idari işlemin masumiyet karinesini ihlal ettiği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ:

Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Bölge İdare Mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi kararının kaldırıldığı ve işin esası hakkında yeni bir karar verildiği anlaşıldığından; Anayasa Mahkemesi'nin 27/03/2025 tarih ve E:2024/189, K:2025/83 sayılı kararı gereğince "istinaf başvurusunun kısmen veya tümden kabulü" halinde hükmün denetlenmesini talep etme hakkı kapsamında, Bölge İdare Mahkemesince verilen bu karara karşı temyiz kanun yolunun açık olduğuna karar verilerek Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra dosya tekemmül ettiğinden yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

2023/TUS 1. dönem yerleştirme sonucuna göre Sağlık Bakanlığı Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Dalında uzmanlık eğitimi yapmak üzere atanan davacı tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde belirtilen şartları haiz olmadığından bahisle atamasının uygun görülmemesine ilişkin Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün ... tarih ve ... sayılı işleminin iptali ile işlem nedeniyle yoksun kalınan mali ve sosyal haklarının iadesi istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

17/04/2021 tarih ve 31457 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanun, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeleri, kimler hakkında yapılacağını, araştırma konusu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğunu, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağını, hangi mercilerin soruşturma ve araştırma yapacağını, Değerlendirme Komisyonunun oluşumu ve çalışma usul, esaslarını, veri güvenliği ile verilerin saklanma ve silinme sürelerini düzenlemektedir." kuralı; "Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaklar" başlıklı 3. maddesinde, "1) Arşiv araştırması, statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında yapılır." kuralı; "Arşiv araştırması" başlıklı 4/1-ç maddesinde, "ç) Kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinin beşinci ve 231 inci maddesinin onüçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların,...mevcut kayıtlardan tespit edilmesidir." kuralı; "Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapacak birimler" başlıklı 6. maddesinde, "(1) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır." kuralı; "Değerlendirme Komisyonu" başlıklı 7. maddesinde, "(1) Yaptırılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla Değerlendirme Komisyonu kurulur. Değerlendirme Komisyonu; ... üniversitelerde rektör yardımcısının başkanlığında, teftiş/denetim, personel ve hukuk birimleri ile uygun görülecek diğer birimlerden birer üyenin katılımıyla başkan dahil en az beş kişiden ve tek sayıda olacak şekilde oluşturulur. (2) Memuriyet veya kamu görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak yorum içermeyen olgusal veriler, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kurum ve kuruluş bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir. (3) Değerlendirme Komisyonu kendisine iletilen verilere ilişkin nesnel ve gerekçeli değerlendirmelerini yazılı olarak atamaya yetkili amire sunar." kuralı yer almıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde; "Bu Kanunda geçen kavram ve terimlerin tanımları aşağıda belirtilmiştir... t) Lisans Üstü: Yüksek lisans ve

doktora ile tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini kapsar ve aşağıdaki kademelere ayrılır... Tıpta Uzmanlık: Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve tıp doktorlarına belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir." hükmüne yer verilmiştir.

Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin 3. maddesinde; ''Bu Yönetmelikte geçen; ... r) Uzman: Çizelgelerde yer alan dallardan birinde uzmanlık eğitimini tamamlayarak o dalda sanatını uygulama hakkı ve uzmanlık unvanını kullanma yetkisi kazanmış olanları, s) Uzmanlık eğitimi: Tıp veya diş hekimliğinde uzman olabilmek için gereken eğitim ve öğretimi, ş) Uzmanlık öğrencisi: Kurumlarındaki kadro ve pozisyonları ne olursa olsun bu Yönetmelik hükümlerine göre uzmanlık eğitimi gören kişileri, t) YDUS: Yan Dal Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavını ifade eder." hükmüne, 11. maddesinde; "Uzmanlık öğrencisi; kurumlarındaki kadro unvanı ne olursa olsun, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde programlarda uzmanlık eğitimi gören, araştırma ve uygulama yapan kişilerdir. Programlara yerleştirilen uzmanlık öğrencilerinin istihdam şekli, kurumlarının özel mevzuat hükümlerine tabidir... Uzmanlık öğrencisi, programda bulunan bütün eğiticilerin gözetim ve denetiminde araştırma ve eğitim çalışmalarında ve sağlık hizmeti sunumunda görev alır, deontolojik ve etik kurallara uyar." hükmüne, 13. maddesinde; "...ÖSYM tarafından yerleştirilenler, uzmanlık eğitimine başlatılmak üzere gereken işlemlerin yapılması için sonuçların ilanı tarihinden itibaren on iş günü içerisinde ilgili kuruma başvurur. Uzmanlık eğitimine atama ve göreve başlama işlemleri kırkbeş gün içinde tamamlanır. Uzmanlık eğitimine başlamasına mani ve kabul edilebilir kanuni gerekçeleri olmaksızın görevine başlamayanların atamaları iptal edilir.

Adayların tercih etmemesi, adayların yerleştirilmesine rağmen durumlarının atanmaya uygun olmaması veya yerleştirilmesi yapılan adayların başvuru süresi içinde başvurmaması nedeniyle boş kalan kontenjanlar, ilgili kurumlar tarafından başvuru süresinin sona ermesinden itibaren on iş günü içinde ÖSYM'ye bildirilir. ÖSYM tarafından ilgili sınav döneminde bir defaya mahsus olmak üzere otuz gün içinde ek yerleştirme yapılır.

ÖSYM tarafından programlara yerleştirilenlerin ataması kurumların kendi mevzuatınca program yöneticisinin bulunduğu birime göre yapılır.

Yerleştirildikleri kurumun atama şartlarını taşımaksızın sınava girip bir programa yerleştirilmiş olanlar uzmanlık eğitimine başlatılmazlar. Şartlardan herhangi birini taşımadığı sonradan anlaşılanlar ile uzmanlık eğitimi sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybedenlerin uzmanlık eğitimine son verilir." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi uyarınca, kişiler hakkında kesinleşmiş mahkeme kararlarının, soruşturma ve kovuşturma süreci ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlar ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 171. maddesi uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesine dair kararlarda yer alan olguların arşiv araştırması kapsamında olduğu anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davalı idarece 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun 3. maddesinin 1. fıkrası uyarınca yapılan arşiv araştırması neticesinde, davacı hakkında ... Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan yargılama sonucunda verilen kararın istinaf edilmesi sonucunda ... Bölge Adliye Mahkemesi ... Ceza Dairesinin E:... sayılı dosyasında davacının ''bina dahilinde muhafaza altına alınan eşya hakkında hırsızlık suçunu'' işlediğinin toplanan delillerle sabit olduğu, eylemine uyan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 142/2-h

maddesi uyarınca neticeten 1 yıl 4 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına, CMK 231/5 maddesi gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği, işbu kararın itiraz edilmeden kesinleştiği görülmektedir.

Bu durumda, söz konusu ceza mahkemesi kararında davacının 18/04/2023 tarihinde İstanbul ili, Sarıyer ilçesinde bulunan bir mağazadan toplam değeri 2.400,00 TL olan giysileri alarak uzaklaşmaya çalıştığı sırada alarm sisteminin uyarı vermesi sonucu yakalandığına ilişkin tespite yer verildiği, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile dava konusu uyuşmazlığın birlikte değerlendirilmesinden, 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi uyarınca, kişiler hakkında kesinleşmiş mahkeme kararlarının, soruşturma ve kovuşturma süreci ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlarda yer alan olguların arşiv araştırması kapsamında olduğu, somut olayda, davacı hakkında 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nda öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapıldığı, elde edilen deliller ve ceza kovuşturmasına esas alınan fiilin niteliği ile atanmak istenilen kadroda yürütülen kamu hizmetinin önem ve özelliği bir bütün olarak değerlendirildiğinde, dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Bu itibarla, davanın reddi yönündeki .... İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf isteminin kabulü ile dava konusu işlemin iptaline, yoksun kalınan mali ve sosyal haklar yönünden karar verilmesine yer olmadığına ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanun'un 49. maddesine uygun bulunan temyiz isteminin kabulüne,

2. ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesinin ... gün ve E:... K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın yukarıda belirtilen Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine,

4. Kesin olarak 03/03/2026 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY :

(X)- Bölge İdare Mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenip bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin 1. fıkrasında yazılı nedenlerin bulunmasına bağlıdır.

... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesince verilen karar ve dayandığı gerekçe usul ve kanuna uygun olup, bozulmasını gerektiren bir neden bulunmadığından, temyiz isteminin reddi ile anılan kararın onanması gerektiği oyu ile aksi yönde oluşan çoğunluk kararına katılmıyorum.